

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

1. Tantárgyi címoldal

Cigány népismeret 1-4. évfolyam

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

a cigány népismeret tantárgy oktatása a Sarkadi Általános Iskola Kossuth utcai székhelyintézményében, (5720 Sarkad, Kossuth utca 17.) és a Sarkadi Általános Iskola Kötegyáni Tagintézményében (5275 Kötegyán, Tácsics utca 9-11.) történik, 1-től 8. évfolyamig mindegyik évfolyamon.

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	1	36	34	2
2	1	36	34	2
3.	1	36	34	2
4.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 1 sz. mellékletében kiadott, és a 34/2014. (IV. 29.) EMMI rendelet 2. mellékletének megfelelően módosított 10.2. *MELLÉKLET A cigány nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei – magyar nyelven folyó cigány nemzetiségi oktatás, Cigány népismeret* tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Szilágyiné Hajdák Éva pedagógus

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Pappné Szabó Erzsébet igazgató

2. Tantárgyi bevezető

A hazai cigány nemzetiség számára a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. Megnőtt a nemzetiségi nevelést és oktatást végző intézmények szerepe a kultúra közvetítésében, az identitás tudatosításában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és a képességek fejlesztésére kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, az ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A tantárgy sajátosságából - miszerint a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia - adódnak a célok és feladatok is. A cigány nemzetiségi nevelést, oktatást vállaló iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmódbeli szokásokkal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról. A tanulók tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek. A népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására. A heti egy tanítási óra tizenkét évfolyamon keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. A kerettanterv a népismeretet önálló tantárgyként tervezte.

A népismeret tantárgy feladata - identitás- és érték közvetítés - hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet. Így fokozatosan kialakulnak a tanulóknál azok a kompetenciák, amelyek alkalmassá teszik őket önálló projektek lebonyolítására.

Az első évfolyam az óvodából az iskolába való átmenetet képezi, ebből adódóan az időigényes cselekvésen alapuló tanulás, valamint az óraszervezési formák állnak a középpontban. Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú. Törekedni kell a tanulók között lévő különbségek lépésről lépésre történő kiegyenlítésére.

A második évfolyamban időigényes cselekvésen alapuló tanulás, valamint az óraszervezési formák állnak a középpontban. Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú. Törekedni kell a tanulók között lévő különbségek lépésről lépésre történő kiegyenlítésére.

A tantárgy bő teret kínál kérdések megfogalmazására és megválaszolására, kommunikációs helyzetek egyszerű nyelvi eszközökkel történő megoldására, a tér-idő fogalmának mélyítésére. Mesékre jellemző szavak gyűjtése. Mesék dramatizálása, meseillusztrációk készítése szabadon választott technikákkal. Dramatizálás, szituációs játékok. Egyszerű

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

gyermekdalok és tánclépések gyakorlása. Ritmusgyakorlatok. Állatok és gyógyító növények képekről való felismerése. Ünnepi szokások megfigyelése, versek, mondókák, köszöntők memorizálása.

A harmadik évfolyam szoros kapcsolatban áll az első két évfolyammal. Ebben az időszakban azok a tanulási és tanítási folyamatok erősödnek, amelyek az iskolai teljesítményhez kötődnek. A tanulók személyes motiváltságára különös hangsúlyt kell fektetni.

A tantárgy lehetővé teszi a szóbeli kifejezőképesség nagymértékű fejlesztését élménybeszámolók, tapasztalatok megosztásának biztosításával. Mélyíti a tanulók kritikai gondolkodását, mindennapi felelősségvállalását. A megismert növények, állatok rendszerezése aszerint, hogy mire használták, pl.: gyógyítás, hús - táplálkozás, bunda - melegedés stb.

A negyedik évfolyam szoros kapcsolatban áll az első három évfolyammal. Ebben az időszakban azok a tanulási és tanítási folyamatok erősödnek, amelyek az iskolai teljesítményhez kötődnek. A tanulók személyes motiváltságára különös hangsúlyt kell fektetni.

A tantárgy lehetővé teszi a szóbeli kifejezőképesség nagymértékű fejlesztését élménybeszámolók, tapasztalatok megosztásának biztosításával. Mélyíti a tanulók kritikai gondolkodását, mindennapi felelősségvállalását. A megismert növények, állatok rendszerezése aszerint, hogy mire használták, pl.: gyógyítás, hús - táplálkozás, bunda - melegedés stb.

Nép- és műmesék, történetek, mondák előadása, mesemondási szokások megjelenítése kulturális rendezvényeken is.

Erdők, mezők növényeinek (gyógynövényeinek) felismerése.

Az oláh cigány tánc egy fajtájának alaplépései gyakorlása.

Hangszerek és hangszerpótló eszközök hangjának felismerése, megkülönböztetése és összehasonlítása (hangszín – magasság, ritmikusság).

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

3. A cigány népismeret tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	7		7
Természeti és társadalmi környezet	7	2	9
Múlt és jelen	7		7
Kulturális élet	8		8
Cigány nyelvek	5		5
Évfolyam összesen (óra)	34	2	36

2. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	7		7
Természeti és társadalmi környezet	7	2	9
Múlt és jelen	7		7
Kulturális élet	8		8
Cigány nyelvek	5		5
Évfolyam összesen (óra)	34	2	36

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

3. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	7		7
Természeti és társadalmi környezet	7	1	8
Múlt és jelen	7	1	8
Kulturális élet	8		8
Cigány nyelvek	5		5
Évfolyam összesen (óra)	34	2	36

4. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	7		7
Természeti és társadalmi környezet	7	1	8
Múlt és jelen	7	1	8
Kulturális élet	8		8
Cigány nyelvek	5		5
Évfolyam összesen (óra)	34	2	36

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

4. Tantárgyi tartalom: az egyes tematikai egységek elemzése évfolyamonként

1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Énkép alakítása, szülőszerepek, családi összetartozás tudatának mélyítése, rokonsági ágak árnyaltabb megismertetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Személyes beszélgetések: énkép, szülők, család, rokonok - cigány megnevezések használata. Családrajz készítése.</p> <p>Távolabbi rokoni kapcsolatok megkülönböztetése.</p> <p>A család és a rokonság életének fontos eseményei (mindennapok és ünnepnapok). Magatartásformák.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom érlelése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> életünk hétköznapi és ünnepnapjai.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> emberalakok és mozgások ábrázolása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok, élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.</p>
Kulcsfogalmak	Anya, apa, testvér, nagyszülő, család, rokon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 7+2óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen környezet élő és élettelen dolgainak (növények, állatok, tárgyak) megláttatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

<p>Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése.</p> <p>A cigány családi ház, az utca jellegzetessége.</p> <p>A természet szeretete. Épített környezet: régen és ma.</p> <p>Állatok a ház körül. Konyhakerti növények.</p>	<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejezőeszközök használata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> egyéni élmények megfogalmazása.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> élő és élettelen dolgok, a víz, a tűz szerepe.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> táj- és tárgyábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagismeret, eszközhasználat.</p>
Kulcsfogalmak	Ház, épület, utca, falu, város, élő és élettelen környezet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen	Órakeret 7 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az idő múlására, valamint a helymeghatározásra vonatkozó kifejezések helyes használatának gyakorlása.	
	Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	A cigány meséken, eredetmondákon keresztül - az életkori sajátosságoknak megfelelően – betekintés az elődök életébe. A cigány mesemondás mássága. Emblematikus jelképek: zászló, himnusz.	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a cigány gyermekirodalom remekeiből, bábjáték.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> illusztráció készítése, rajzfilm megtekintése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, daltanulás.</p>
Kulcsfogalmak	Vándorlás, ló, szekér, zászló, himnusz.	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A múlt értékeinek tiszteletére, a szokások, hagyományok ápolására nevelés kezdete.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ismerkedés szokásokkal (az év jeles napjai, az emberi élet fordulói), hagyományokkal: mondókák, gyermekversek, mesék hallatán. Hangutánzó játékok, hangadó és hangszerpótló eszközök megszólaltatása. Cigány dalok. Ünnepekhez kapcsolódó köszöntők, ajándékok, vendégvárás. Cigány ételek megismerése. A cigány tánc alapelemeinek kipróbálása.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a cigány gyermekirodalom gyöngyszemeiből.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> drámajátékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hangok, ritmusok, daltanulás, zenekedzdeményezési, muzsikálási tapasztalatok, hangszerek, zenehallgatás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> háztartási ismeretek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> ütemek, mozgásfajták, tánclépések.</p>
Kulcsfogalmak	Találós kérdés, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, vers, mese, dal, hangszer, zene, tánc.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Cigány nyelvek	Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A cigánysághoz való tartozás, kötődés vállalása. A közösség nyelvének megkedveltetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Nyelvhasználat otthon (családban, rokonságban) és az iskolában (tanár, tanulók). Köszönési formák, számolás 1-10-ig.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> az életkori sajátosságoknak megfelelő, kiejtés</p>

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

		<p>szerinti egyszerű nyelvhasználat.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> válogatás a cigány gyermekirodalom műfajaiból.</p> <p><i>Ének-zene:</i> daltanulás, zenehallgatás.</p>
Kulcsfogalmak	Cigányok beszéde, hallás és után mondás, figyelem, pontosság, gyakorlás.	

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	A cigány gyermekirodalomból ismerjenek néhány mondókát, kiszámolót, közmondást. Tudják megkülönböztetni a múlt és a jelen történéseit, eseményeit. Ismerjék családjukat, rokoni kapcsolataikat. Ismerjék emblematikus jelképeiket.
--	--

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Énkép alakítása, szülőszerepek, családi összetartozás tudatának mélyítése, rokonsági ágak árnyaltabb megismertetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Személyes beszélgetések: énkép, szülők, család, rokonok - cigány megnevezések használata. Családrajz készítése.</p> <p>Távolabbi rokoni kapcsolatok megkülönböztetése.</p> <p>A család és a rokonság életének fontos eseményei (mindennapok és ünnepnapok). Magatartásformák.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom érlelése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> életünk hétköznapijai és ünnepnapjai.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> emberalakok és mozgások ábrázolása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok, élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.</p>
Kulcsfogalmak	Anya, apa, testvér, nagyszülő, család, rokon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 7+2óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen környezet élő és élettelen dolgainak (növények, állatok, tárgyak) megláttatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Jellemző tárgyak, épületek, képek megfigyelése.</p> <p>A településre jellemző helymeghatározások (templom, iskola, temető). Tájékozódás gyakorlása.</p> <p>A cigány családi ház, az utca jellegzetessége.</p> <p>A természet szeretete. Épített környezet: régen és ma.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejezőeszközök használata.</p>

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> egyéni élmények megfogalmazása.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> élő és élettelen dolgok, a víz, a tűz szerepe.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> táj- és tárgyábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagismeret, eszközhasználat.</p>
Kulcsfogalmak	Ház, épület, utca, falu, város, élő és élettelen környezet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen	Órakeret 7 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az idő múlására, valamint a helymeghatározásra vonatkozó kifejezések helyes használatának gyakorlása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A cigány meséken, eredetmondákon keresztül - az életkori sajátosságoknak megfelelően – betekintés az elődök életébe. A cigány mesemondás mássága. Emblematikus jelképek: zászló, himnusz.		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a cigány gyermekirodalom remekeiből, bábjáték.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> illusztráció készítése, rajzfilm megtekintése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, daltanulás.</p>
Kulcsfogalmak	Vándorlás, ló, szekér, zászló, himnusz.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A múlt értékeinek tiszteletére, a szokások, hagyományok ápolására nevelés kezdete.	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

céljai		
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ismerkedés szokásokkal (az év jeles napjai, az emberi élet fordulói), hagyományokkal: mondókák, gyermekversek, mesék hallatán. Hangutánzó játékok, hangadó és hangszerpótló eszközök megszólaltatása. Cigány dalok. Ünnepekhez kapcsolódó köszöntők, ajándékok, vendégvárás. Cigány ételek megismerése. A cigány tánc alapelemeinek kipróbálása.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a cigány gyermekirodalom gyöngyszemeiből.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> drámajátékok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hangok, ritmusok, daltanulás, zenekezdeményszerzési, muzsikálási tapasztalatok, hangszerek, zenehallgatás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> háztartási ismeretek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> ütemek, mozgásfajták, tánclépések.</p>
Kulcsfogalmak	Találós kérdés, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, vers, mese, dal, hangszer, zene, tánc.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Cigány nyelvek	Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A cigánysághoz való tartozás, kötődés vállalása. A közösség nyelvének megkedveltetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Nyelvhasználat otthon (családban, rokonságban) és az iskolában (tanár, tanulók). Néhány gyermekirodalmi mű megtanulása magyar és cigány (beás és/vagy romani) nyelven. Köszönési formák, számolás 1-10-ig.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> az életkori sajátosságoknak megfelelő, kiejtés szerinti egyszerű nyelvhasználat.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> válogatás a</p>

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

	cigány gyermekirodalom műfajaiból. <i>Ének-zene:</i> daltanulás, zenehallgatás.
Kulcsfogalmak	Cigányok beszéde, hallás és utánmondás, figyelem, pontosság, gyakorlás.

A fejlesztés várt eredményei a második évfolyam végén	A cigány gyermekirodalom és ének-zene valamelyik műfajában a tanulók adjanak elő egy-egy szabadon választott művet, vagy mondják el tartalmát. Tudják megkülönböztetni a múlt és a jelen történéseit, eseményeit. Ismerjék családjukat, rokoni kapcsolataikat, tudjanak róla folyamatosan beszélni. Legyenek pozitív élményeik a cigány népcsoporttal, emberekkel, társakkal kapcsolatban.
--	--

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Szerepek és személyek közötti kapcsolatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló önismeretének fejlesztése. Hasonlóságok és különbségek megláttatása, elfogadás, tolerancia gyakorlásának támogatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A cigány család szerkezete, hierarchiája. Családi normák, szabályok. Generációk együttélése. Ragadványnevek. A rokoni kapcsolatok részletesebb kibontása, rendszerezése. Emberi viszonyok szélesebb spektruma. Egyéni és közösségi hasonlóságok, különbségek. Cigányközösségek bemutatása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása. A nevek eredete, használata, helyesírása.</p> <p><i>Matematika:</i> becslések, fejszámolások, alpműveletek gyakorlása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok.</p>
Kulcsfogalmak	Féltestvér, unokatestvér, közösség, barátság, szabály.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	A lakóház körüli élő és élettelen környezet ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Helymeghatározásra vonatkozó kifejezések gyűjtésének és használatának segítése. Helyi tájékozódás gyakoroltatása. Az élet tiszteletére nevelés.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Szűkebb és tágabb környezet. A ház berendezési tárgyai. Különböző házak, utcák, terek. Adott település szerkezete. Az itt élő nemzetiségek. Viszonyítások (tér-idő) gyakorlása. Kötődés a természethez. Ehető és mérges gombák. Kereset kiegészítő tevékenységek. Gyógynövények (kamilla,</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tér-idő helyes fogalomhasználata (előtt, mögött, mellett, előbb, utóbb).</p>

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

<p>gyermekláncfű, hársfa, csalán) és gyógyító hatásuk. Növénygyűjtés, bajelhárítás, orvoslás. Állatok a lakókörnyezetben, haszonállatok.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> élőhelyek, állatok és növények felismerése, csoportosítása, rendszerezése. Könyvtárhasználattal természetismereti kiadványok felfedezése (könyvek, magazinok).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> táj- és tárgyábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egyszerű alaprajzok, makettek készítése.</p>
Kulcsfogalmak	Település, cigánysor, gazdasági élet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen	Órakeret 7óra
Előzetes tudás	Történelmi mesék felidézése, jelképek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használatának megtanítása. A múlt nagyjainak tiszteletére nevelés.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A legfontosabb állami jelképek értelmezése. A cigány himnusz és a magyar cigányok himnuszának (Zöld az erdő) megtanulása. Híres cigányok régen és ma (irodalom, képzőművészet, zene). Nép- és műköltészeti alkotásokban pozitív és a negatív hősök tulajdonságainak elemzése. Cigánydalok, cigányzenék, cigánytáncok. Modern irányzatok. Példaképek.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> életutak és alkotások.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészi alkotások másolása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ismerkedés a</p>

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv

	hangszerekkel, hangszerpótló eszközök (kanna, kanál, szájbőgőzés), zenehallgatás. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, tánclépések tanulása.
Kulcsfogalmak	Jelkép, irodalom, képzőművészet, népzene, műzene, hangszerpótlás, példakép.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	Cigány gyermekirodalom és ének-zene tárgykörben rövid művek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikáció során szerzett ismeretbővítés, az információ cseréjének, sokféleségének tudatosítása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az év jeles napjaihoz, az emberi élet fordulóihoz kötött szokások (születés, keresztelés, háztűznéző, leánykérés, esküvő, menyasszonytánc, halál, virrasztás, temetkezés). Szolgáltatót (betlehemezés, karácsonyi kántálás) és alkalmazott (búcsús és halottas énekek) hagyományok. A cigány tánc ritmuskísérete. Üdvözlési formák, alkalmakhoz kapcsolódó köszöntések, jókívánságok. Babonák és hiedelmek (betegségdémonok, végzet, jóslás, szerencseszimbólumok). Istenhit. Hagyományos mesterségek bemutatása és kipróbálása (vályogvetés, kosárfonás, fa- és fémmegmunkálás, muzsikálás, lókereskedelem).</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> életmód és foglalkozás közötti összefüggés keresése, tárgykultúra.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Képfelismerések és megjelenítések.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> tánc típusok, csettintés, csapásolás gyakorlása.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> mesterségek felelevenítése, használati tárgyak készítése.</p>

Kulcsfogalmak	Szokás, hagyomány, viselet, motívum, ritmus, mesterség.
----------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Cigány nyelvek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A másság megtapasztalása kommunikációs szinten.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott településen beszélt cigány nyelv megszerettetése, népszerűsítése, átörökítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A cigány hangok helyes kiejtése. Írott szöveg olvasása. A két cigány nyelv megismerése. Szótárhasználat. Memoriterek.		<i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata, nyomtatott szövegek kutatása, tanulmányozása.
ulcsfogalmak	Írott és hallott szöveg, memoriter, szótár, nyelvjárás.	

A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén	A cigány irodalom minden műfajában legyenek képesek a tanulók előadni egy-egy szabadon választott művet. Ismerjék a lakóhelyükön élő nemzetiségeket, a cigány népcsoportot, annak hagyományos mesterségeit, szokásait. Képesek legyenek saját népcsoportjukról, rokonságukról, családjukról, nemzetiségi élményeikről szóban beszámolni. Adjanak elő cigány táncmotívumot és/vagy cigány dalt. A múlt és a kultúra megismerésével a tanulóknak formálódjon az azonosságtudat.
---	---

4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Szerepek és személyek közötti kapcsolatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló önismeretének fejlesztése. Hasonlóságok és különbségek megláttatása, elfogadás, tolerancia gyakorlásának támogatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A cigány család szerkezete, hierarchiája. Családi normák, szabályok. Generációk együttélése. Ragadványnevek. A rokoni kapcsolatok részletesebb kibontása, rendszerezése. Emberi viszonyok szélesebb spektruma. Egyéni és közösségi hasonlóságok, különbségek. Cigányközösségek bemutatása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása. A nevek eredete, használata, helyesírása.</p> <p><i>Matematika:</i> becslések, fejszámolások, alpműveletek gyakorlása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> szituációs játékok.</p>
Kulcsfogalmak	Féltestvér, unokatestvér, közösség, barátság, szabály.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	A lakóház körüli élő és élettelen környezet ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Helymeghatározásra vonatkozó kifejezések gyűjtésének és használatának segítése. Helyi tájékozódás gyakoroltatása. Az élet tiszteletére nevelés.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Szűkebb és tágabb környezet. A ház berendezési tárgyai. Különböző házak, utcák, terek. Adott település szerkezete. Az itt élő nemzetiségek. Viszonyítások (tér-idő) gyakorlása. Kötődés a természethez. Ehető és mérges gombák. Kereset kiegészítő tevékenységek. Gyógynövények (kamilla, gyermekláncfű, hársfa, csalán) és gyógyító hatásuk. Növénygyűjtés, bajelhárítás, orvoslás. Állatok a lakókörnyezetben, haszonállatok.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tér-idő helyes fogalomhasználata (előtt, mögött, mellett, előbb, utóbb).</p> <p><i>Környezetismeret:</i> élőhelyek, állatok és növények felismerése,</p>

	<p>csoportosítása, rendszerezése. Könyvtárhasználattal természetismereti kiadványok felfedezése (könyvek, magazinok).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> táj- és tárgyábrázolás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egyszerű alaprajzok, makettek készítése.</p>
Kulcsfogalmak	Település, cigánysor, gazdasági élet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen	Órakeret 7óra
Előzetes tudás	Történelmi mesék felidézése, jelképek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használatának megtanítása. A múlt nagyjainak tiszteletére nevelés.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A legfontosabb állami jelképek értelmezése. A cigány himnusz és a magyar cigányok himnuszának (Zöld az erdő) megtanulása. Híres cigányok régen és ma (irodalom, képzőművészet, zene). Nép- és műköltészeti alkotásokban pozitív és a negatív hősök tulajdonságainak elemzése. Cigánydalok, cigányzenék, cigánytáncok. Modern irányzatok. Példaképek.</p>		<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> életutak és alkotások.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészi alkotások másolása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok, ismerkedés a hangszerekkel, hangszerpótló eszközök (kanna, kanál, szájbőgőzés), zenehallgatás.</p>

	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, tánclépések tanulása.
Kulcsfogalmak	Jelkép, irodalom, képzőművészet, népzene, műzene, hangszerpótlás, példakép.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kulturális élet	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	Cigány gyermekirodalom és ének-zene tárgykörben rövid művek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikáció során szerzett ismeretbővítés, az információ cseréjének, sokféleségének tudatosítása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az év jeles napjaihoz, az emberi élet fordulóihoz kötött szokások (születés, keresztelés, háztűznéző, leánykérés, esküvő, menyasszonytánc, halál, virrasztás, temetkezés). Szolgáltatót (betlehemezés, karácsonyi kántálás) és alkalmazott (búcsús és halottas énekek) hagyományok.</p> <p>A cigány tánc ritmuskísérete. Üdvözlési formák, alkalmakhoz kapcsolódó köszöntések, jókívánságok. Babonák és hiedelmek (betegségdémonok, végzet, jóslás, szerencseszimbólumok). Istenhit.</p> <p>Hagyományos mesterségek bemutatása és kipróbálása (vályogvetés, kosárfonás, fa- és fémmegmunkálás, muzsikálás, lókereskedelem).</p>	<p><i>Cigány nyelv és irodalom:</i> a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> életmód és foglalkozás közötti összefüggés keresése, tárgykultúra.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Képfelismerések és megjelenítések.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> tánc típusok, csettintés, csapásolás gyakorlása.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> mesterségek felelevenítése, használati tárgyak készítése.</p>	

Kulcsfogalmak	Szokás, hagyomány, viselet, motívum, ritmus, mesterség.
----------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Cigány nyelvek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A másság megtapasztalása kommunikációs szinten.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott településen beszélt cigány nyelv megszerettetése, népszerűsítése, átörökítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A cigány hangok helyes kiejtése. Írott szöveg olvasása. A két cigány nyelv megismerése. Szótárhasználat. Memoriterek.		<i>Cigány nyelv és irodalom</i> : a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök használata, nyomtatott szövegek kutatása, tanulmányozása.
Kulcsfogalmak	Írott és hallott szöveg, memoriter, szótár, nyelvjárás.	

A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén	A cigány irodalom minden műfajában legyenek képesek a tanulók előadni egy-egy szabadon választott művet. Ismerjék a lakóhelyükön élő nemzetiségeket, a cigány népcsoportot, annak hagyományos mesterségeit, szokásait. Képesek legyenek saját népcsoportjukról, rokonságukról, családjukról, nemzetiségi élményeikről szóban beszámolni. Adjanak elő cigány táncmotívumot és/vagy cigány dalt. A múlt és a kultúra megismerésével a tanulóknak formálódjon az azonosságtudat.
---	---

5. A cigány népismeret tantárgy értékelésének formái, szempontjai

A tanulók 1-4.évfolyamon félévkor és év végén értékelő minősítést kapnak: nem felelt meg, megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt.

Az értékelés lehetőségei cigány népismeret órákon:

- részvétel és aktivitás az órai beszélgetések során, egyéni véleményalkotás
- az egyéni vagy közös feladatokban való részvétel
- egy-egy konkrét tanulói tevékenység
- részvétel páros- és csoportmunkában
- részvétel a közös éneklésben és szituációs játékokban
- zenehallgatás során észrevételek megfogalmazása
- gyűjtő- és projektmunka